

XV. kongres ODS - příprava na vstup do vlády

05.ledna 2005 Petr Sokol

Patnáctý kongres Občanské demokratické strany se uskutečnil 4. a 5. prosince v hotelu Top v pražském jedenáctém obvodu. Na rozdíl od loňského kongresu v Luhačovicích byl tento kongres volební. po dvou letech rozhodoval o novém složení nejvyšších stranických orgánů.

Kongres jako již tradičně zahájili zástupci pořádajících organizací ODS – tentokrát regionálního sdružení v Praze a oblastního sdružení v Praze 11. Po nich se zdravicí vystoupil čestný předseda strany a prezident České republiky Václav Klaus.

Účastníky kongresu pozdravili předseda slovenské vlády a Slovenské demokratické a křesťanské unie Mikuláš Dzurinda, předseda frakce EPP-ED v Evropském parlamentu Hans-Gert Poettering, předseda poslaneckého klubu britské Konzervativní strany v Evropském parlamentu Jonathan Evans a předseda polské strany Občanská platforma Jan Rokita. Pozdravné dopisy zaslali předseda španělské Lidové strany Mariano Rajoy, prezident Fidesz – Maďarské občanské unie Viktor Orban, předsedkyně CDU Angela Merkelová a senátor John Shimkus z americké Republikánské strany. Českou politickou scénu zastoupil předseda KDU-ČSL Miroslav Kalousek.

Většinu sobotního programu kromě uvedených zdravic a úvodních projevů zabrala politická diskuze, ve které vystoupilo několik desítek delegátů. Obsahem debaty byla zejména příprava volební kampaně pro rok 2006 a návrhy reforem, které by strana ve vládě ráda prosazovala.

V neděli ráno pokračovala tato diskuze a po ní byly schváleny jednotlivé zprávy o činnosti stranických orgánů od posledního kongresu.

Topolánek jednoznačně, Nečas překvapivě „dvojkou“

Volba předsedy byla podle očekávání hladkou záležitostí. Obhájce funkce Mirek Topolánek byl již od září považován za jediného kandidáta. Jeho potenciální soupeř Vlastimil Tlustý nenašel ve straně podporu pro své návrhy na duhovou koalici či na oslabení nulové tolerance občanských demokratů vůči vládní koalici, a zejména ČSSD.

Topolánek získal ve volbě 90 procent hlasů a je ve straně považován za jistého kandidáta na premiérské křeslo po parlamentních volbách v roce 2006.

Prudký boj se naopak rozhořel o funkci prvního místopředsedy. Topolánek prosazoval jako svého kandidáta na tuto pozici pražského primátora Pavla Béma. Bém, který se v politice výrazně objevil v roce 1998 jako starosta městské části Praha 6, se po úspěšném zisku primátorského křesla v roce 2002 netajil ambicemi na vysoký stranický post. Podporu ve svém snažení získat pozici číslo dvě uvnitř ODS našel v rámci nominačních konferencí hlavně v českých krajích.

Za Bémova hlavního oponenta v boji o funkci prvního místopředsedy byl považován středočeský hejtman Petr Bendl. Tomu nechyběla zkušenost z čela strany, protože v jejím nejužším vedení zasedal jako místopředseda od kongresu ve Františkových Lázních v roce 2002. Bendl posiloval i fakt, že vedl volební kampaň ve velmi úspěšných listopadových krajských volbách. Bendl na druhou stranu získal explicitní nominaci na prvního místopředsedu pouze ve své mateřské středočeské krajské organizaci.

Jako třetí se do souboje o křeslo Topolánkova prvního zástupce zapojil dosavadní místopředseda strany a poslanec Petr Nečas. Ten se před dvěma lety ve Františkových Lázních pokoušel získat

funkci předsedy, ale prohrál ve druhém kole s Topolánkem. Pak kandidoval i na prvního místopředsedu, ale tam ho přemohl ve druhém kole Jan Zahradil. Jeho „pád“ se zastavil až ve volbách řadových místopředsedů, kde ale naopak získal největší podporu. Nečas svou podporu kromě mateřské zlínské organizace čerpal zejména v dalších krajích jižní Moravy. Jeho kandidatura byla doprovázena dlouhými spekulacemi, zda bude nakonec na funkci prvního místopředsedy vůbec kandidovat. Tyto spekulace stínový ministr obrany přerušil až těsně před volbou.

V samotné volbě nestačilo k určení výsledku první kolo. V něm těsně vyhrál Bém, ale nestačilo mu k zisku nadpoloviční většiny, neboť Nečas zaostal jen o několik málo hlasů. Z 385 vydaných listků bylo 381 odevzdáno. Pavel Bém získal 157 hlasů, Petr Nečas 146. Bendl se umístil jako třetí s výrazným odstupem a 78 hlasy. Jeho voliči se ale dostali do pozice těch, kteří rozhodnou ve druhém kole soupeření obou úspěšnějších kandidátů. Nejednalo se sice jen o delegáty ze středních Čech, kterých bylo na kongresu 48, přesto rozhodnutí delegátů z tohoto kraje, podpořit v druhém kole Petra Nečase, hrálo klíčovou roli v konečném výsledku.

Petr Nečas ve druhém kole získal 197 hlasů (z 386 vydaných a 385 odevzdaných), porazil tedy o 17 hlasů Pavla Béma a stal se trochu překvapivě vzhledem k předkongresovému vývoji stranickým mužem číslo dvě.

Dlouhý souboj o funkce místopředsedů

Oba Nečasovi neúspěšní konkurenti se následně vrhli do souboje o funkce čtyř stranických řadových místopředsedů. Na návrh výkonné rady byl počet místopředsedů navýšen na čtyři. Důvodem návrhu bylo přání, aby počet členů grémia byl lichý. V něm zasedají předseda, první místopředseda, řadoví místopředsedové a předsedové klubů ODS v PS, Senátu a Evropském parlamentu. Dosud byl první místopředseda ODS Jan Zahradil v grémii zastoupen i jako předseda poslanců v EP. To už po kongresu neplatí a bez zvýšení počtu místopředsedů by počet členů grémia činil osm. Ještě komplikovanější souboj se odehrál při výběru místopředsedů. Jednotlivé regionální organizace nominovaly vedle Petra Nečase osm uchazečů. Z českých krajů se jednalo o poslance z Ústeckého kraje Oldřicha Vojíře (kandidoval už před dvěma lety), oba poražené kandidáty na prvního místopředsedu Bendla a Béma a poslance z Jihočeského kraje Miroslava Beneše, který již místopředsedou ODS v minulosti byl. Ve svém mateřském kraji získal nominaci také předseda středočeské ODS a klubu poslanců v PS Vlastimil Tlustý.

Z moravských krajů vzešly kandidatury místopředsedy PS a stínového ministra vnitra Ivana Langera (Olomoucký kraj), stínového ministra průmyslu a obchodu a poslance Martina Římana (Moravskoslezský kraj) a místopředsedkyně PS i ODS a stínové ministryně kultury Miroslavy Němcové (Vysočina).

První kolo volby nepřineslo žádný výsledek. Díky volebnímu systému dokonce všichni postoupili do druhého kola.

Nejvíce hlasů získal Ivan Langer (188 z 384 odevzdaných), následován Petrem Bendlem (176), Pavlem Bémem (175 hlasů), Martinem Římanem (158 hlasů), Miroslavou Němcovou (150 hlasů), Vlastimilem Tlustým (140 hlasů), Oldřichem Vojířem (126 hlasů) a Miroslavem Benešem (50 hlasů). Beneš se po prvním kole další účasti ve volbách vzdal, když uznal, že nemá šanci uspět. Naopak I. Langerovi chyběly k volbě v prvním kole jen čtyři hlasy.

Druhé kolo přineslo volbu tří místopředsedů: Pavla Béma (221 hlasů z 379 odevzdaných), Petra Bendla (211 hlasů) a Ivana Langera (201 hlasů). Do třetí kola postoupili, aby se utkali o poslední neobsazené místo, Martin Říman (149 hlasů) a Miroslava Němcová (148 hlasů). Volba skončila pro Vlastimila Tlustého (120 hlasů) a Oldřicha Vojíře (100 hlasů).

Ani třetí kolo volby místopředsedů ale neznamenal konec volebního maratónu. Z 376 odevzdaných hlasů Miroslava Němcová obdržela 187 hlasů a Martin Říman 183 hlasů. M. Němcové chyběly k volbě pouhé dva hlasy.

V souladu s volebním řádem musela být zahájena nová volba s novou nominací kandidátů. Navrženi byli opět M. Němcová a M. Říman, kandidaturu naopak nepřijal Oldřich Vojíř. Z 352 odevzdaných lístků dostala Miroslava Němcová 179 a stala se čtvrtou místopředsedkyní. Poražený M. Říman získal 169 hlasů.

Ve vedení strany tak budou jen dva nováčci I. Langer, který se vrací po dvou letech, a úplný novic Pavel Bém. V grémiu zasedne i nový předseda senátního klubu T. Julínek.

Kongres zvolil také novou výkonnou radu. V ní má každá krajská organizace ODS jednoho člena za každých započatých tisíc členů. Nejvíce, to jest čtyři členové, zastupují Prahu. Členy rady se stali Milan Balabán, Walter Bartoš, Miroslav Beneš, Rudolf Blažek, Jan Bürgermeister, Jiří Červenka, Vladimír Doležal, Hynek Fajmon, Zdenka Horníková, Libor Ježek, Dan Jiránek, Vítězslav Jonáš, Jiří Kittner, Ivan Kosatík, Petr Krill, František Laudat, Miroslav Levora, Ladislav Libý, Jaroslav Mitlener, Ctirad Otta, Igor Poledňák, Zbyněk Stanjura, Ivo Strejček, Jiří Stříteský, Igor Svoják, Jiří Šulc, Pavel Tošovský, Milan Venclík, Vladislav Vilímec, Oldřich Vlasák a Tom Zajíček.

Delegáti zvolili také Kontrolní a revizní komisi ODS a členy Smírčího výboru ODS.

Kongres rovněž schválil politické usnesení. V něm mimo jiné s uspokojením zhodnotil výsledky voleb do Evropského parlamentu, Senátu Parlamentu České republiky a krajských zastupitelstev a poděkoval voličům, kandidátům i všem členům a sympatizantům ODS za jejich podporu a práci při volební kampani.

Kongres ODS vysoce ocenil důvěru ze strany Konfederace politických vězňů ČR a znovu potvrdil odhodlání ODS k důslednému vyrovnání se s komunistickou minulostí a k odškodnění jeho obětí. Kongres ODS také ocenil spolupráci se sdružením Mladí konzervativci a deklaroval, že si váží pomoci jeho členů při letošních volebních kampaních.

V dalších usneseních kritizoval Kongres evropskou ústavu a způsob, jakým vládní koalice řídí Českou republiku. Zavázal orgány strany, aby se připravily na volby 2006 a kampaň před referendem o evropské ústavě.